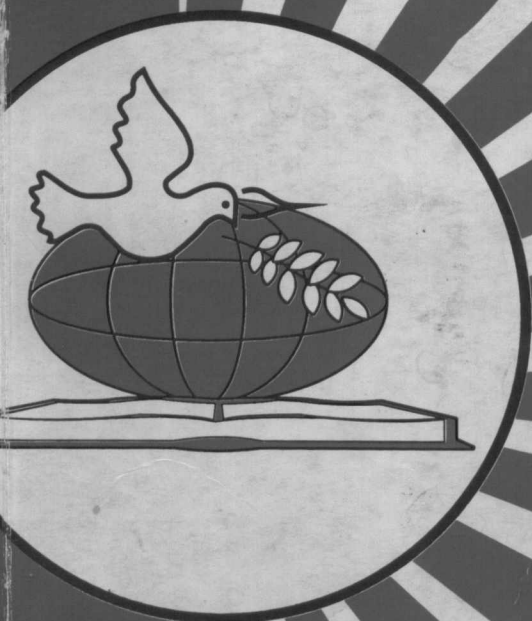

502.7(082)

П78

ПРОБЛЕМИ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ ТА ОХОРОНА РОСЛИННОГО І ТВАРИННОГО СВІТУ

Матеріали І Міжнародної науково-
практичної конференції студентів
та молодих вчених

Кривий Ріг
2004

МОЖЛИВІСТЬ ІНДИКАЦІЇ ФАУНИ ЗИМУЮЧИХ ГІДРОФІЛЬНИХ ПТАХІВ УРБАНІЗОВАНИХ ЛАНДШАФТІВ ЗА МІСЦЯМИ СКИДІВ СТІЧНИХ ВОД

Наявність скидів стічних вод в умовах великого промислового міста зумовлює створення специфічних умов зимівлі птахів, спричиняє незамерзання водойм. В місцях скидів фекальних та шахтних стічних вод щорічно концентруються регіонально рідкісні та малочисельні види птахів.

Річка Саксагань своєю значною частиною протікає в межах міста Кривий Ріг і відіграє велику роль у формуванні зимової орнітофауни. При вивченні птахів у зимовий період 2001-2003рр., ми звернули увагу на можливість індикації раритетних зимуючих видів птахів за наявністю скидів стічних вод.

Незважаючи на те, що місто має централізовану каналізаційну систему, переважна більшість забудови приватного сектору вздовж узбережжя річки не під'єднана до цієї системи. В результаті цього досить поширеним явищем стали різні за своїм об'ємом, довготривалі несанкціоновані скиди стічних вод вздовж всієї довжини річки. Крім того, мають місце і аварійні скиди каналізаційних вод. Це зумовлює створення сприятливих умов для зимівлі птахів, утворюючи ділянки, на яких відсутні льодовий, а на узбережжі - сніговий покрив. З одного боку це створює критичний екологічний стан річки, але з іншої сторони, значна концентрація органіки в цих водах і порівняно висока температура зумовлюють розвиток прибережної болотяної та водної рослинності, наявність активних взимку безхребетних тварин. Ці чинники є визначальними у формуванні зимової авіфауни на даних ділянках.

У результаті спостережень на річці Саксагань, нами було виявлено 46 видів птахів, у тому числі 42 - на місцях скидів стічних вод, а зустрічі деяких видів приурочені лише до цих ділянок: водяний пастушок (*Rallus aquaticus* L.), чорниш (*Tringa ochropus* L.), бекас (*G. gallinago* L.), гірська плиска (*Motacilla cinerea* Tunst.), плиска біла (*Motacilla alba* L.), вільшанка (*Erithacus rubecula* L.). При цьому більша частка всіх реєстрованих на річці Саксагань видів (близько 92%) була відмічена на місцях скидів стічних вод.

При аналізі зібраних у попередні роки польових матеріалів, нами відмічена тенденція зустрічі вищевказаних раритетних видів птахів. Це наводить на думку, що фекальні стічні скиди є постійним місцем концентрації деяких регіонально рідкісних зимуючих видів, тому їх картування і обстеження надає можливість індикації видового складу птахів і в певній мірі, їх чисельності.